

broda more je bilo mirno tako da je tužitelj bez teškoća i bez ikakvog izlaganja bilo kakvoj opasnosti uzeo u tegalj tuženikov brod i doteglio ga u luku Martinšćicu. Uzevši u obzir upotrijebljeno vrijeme, troškove spasioca, rizik, odgovornost i sve drugo, pa i vrijednost tužiteljevih sredstava izloženih riziku, a vodeći računa i o činjenici da brod tužiteljev nije bio posebno opremljen za spasavanje, sud nalazi da je primjerena nagrada spasavaocu 2% od vrijednosti spašenog broda. Naime u toku spora utvrđeno je da je vrijednost spašenog broda u času spasavanja bila 280.000.- dinara, pa obzirom na to nagrada za spasavanje od 2% iznosi 5.600.- dinara.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.VI-Sl-23/73-3
od 22.II 1973.

Vijeće: Vojislav Polovina, dr Ernest Vajić, Oskar Franić

Prijevoz željeznicom - Kolska dangubnina prouzrokovana nepoduzimanjem carinskih radnji - Za ovu štetu željeznici odgovara primalac naveden u tovarnom listu - Primalac je odgovoran i u slučaju kad izvršenje carinskih radnji povjeri špediteru - Premda špediter nastupa u svom poslovanju u vlastito ime, on kad radi za primaoca ne radi u vlastito već u primaćevo ime, ako mu primalac nije ustupio svoja prava iz ugovora o prijevozu - U obavljanju carinskih poslova špediter nastupa redovito kao agent, tj. u ime svoga nalogodavca

Tužitelj je vozar željezničkog saobraćaja. Primalac je treća osoba. Tuženik je primaćevo carinski špediter, tj. po nalogu svoga komitenta - primaoca - bio je dužan izvršiti uslugu carinjenja robe, međutim nije ga izvršio na vrijeme već sa zakašnjenjem od 8 dana (iz razloga što komitent špediterov nije stavio na raspolaganje potrebna devizna sredstva), pa je došlo do kolske dangube zbog čekanja vagonске pošiljke na carinjenje. Tužitelj tužbom traži da mu tuženik plati kolsku dangubu, a tuženik se protivi plaćanju ističući prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije. Tuženik smatra da je tužitelju dangubninu dužan platiti primalac tereta, treća osoba (tuženikov nalogodavac), jer tužitelj stoji s primaocem u obligacionom odnosu, a ne s njim. Tužitelj (vozar) smatra da mu je dangubninu dužno platiti tuženo špeditersko poduzeće, pri tome smatra neodlučnom nespornu okolnost da je primalac pošiljke doista spomenuta treća osoba, tj. tuženikov nalogodavac (komitent).

Prvostepeni sud je proveo dokaz pregledom tužiteljevog spisa kolske dangubnine i ležarine za carinske pošiljke, pa je presudom obvezao tuženoga na plaćanje cijeloga utuženog iznosa. Prema stajalištu prvostepenog suda za presudjenje ovoga spora nije bitno to što tuženik - špediter u tovarnom listu nije bio naznačen kao primalac robe, jer se odgovornost utvrđuje prema štetniku, a ne po vlasniku - korisniku - robe koji nije počinio štetnu radnju. Stoga je neodlučna okolnost što primalac komitent nije svom špediteru (tuženom) osigurao na vrijeme novac za plaćanje carine. To je interni odnos špeditera i komitenta koji se ne tiče vozara - tužitelja. Špediter se može regresnim putem namiriti od ovoga komitenta za iznos dangubnine (štete) dosudjene tužitelju.

Povodom žalbe drugostepeni sud je preinačio prvostepenu presudu i tužitelja odbio tužbenim zahtjevom iz slijedećih razloga:

Između parničnih stranaka nije sporno: da tuženo špeditersko poduzeće u željezničkom tovarnom listu nije naznačeno ni kao pošiljalac, ni kao primalac robe; da je osoba koja je u tovarnom listu naznačena kao primalac dala tuženom kao svom špediteru nalog (dispoziciju) za carinjenje robe, i da je do kolske dangube došlo iz razloga što je carina plaćena sa zakašnjenjem od 3 dana.

Sporno je da li je vozač - željeznici - kolsku dangubu dužan platiti tuženi špediter (primaočev carinski špediter).

Iako špediter (tj. tuženik) u izvršavanju dobivenog naloga (dispozicije) prema pravnim pravilima privrednog prava (čl.40. Osnovnog zakona o prometu robe, Sl.1. SFRJ, br.1/67) nastupa u vlastito ime, a za tuđi (nalogodavčev) račun, ne može se uzeti da špediter (otpremnik) samim tim u odnosima iz ugovora o prijevozu robe nastupa kao primalac (u vlastito ime), napose ne kad u tovarnom listu nije izričito naznačen kao primalac ili pošiljalac. Osim toga valja posebno u ovom slučaju istaći da carinski špediteri redovito nastupaju ne u vlastito ime a za račun nalogodavca, već u ime i za račun zastupanog nalogodavca, tj. kao agenti (punomoćnici nalogodavca), ovo napose kad transportne isprave (tovarni listovi i sl.) ne glase na špeditera kao primaoca robe.

Valja istaći da je tovarni list legitimaciona isprava, te prava koja iz njega izvire može ostvarivati samo ovlaštenik, tj. osoba naznačena u tovarnom listu. Sve ostale osobe nastupaju kao punomoćnici naznačenih osoba iz tovarnog lista (subjekata ugovora o prijevozu).

Ostvarivati prava iz tovarnog lista može treća osoba samo kad je na valjan način prijevozna isprava na trećega prenesena (npr. cesijom i sl). U smislu odredbe čl.66, st.1. Zakona o prijevozu na željeznicama (Sl.l.SFRJ, br.55/65 i Narodne novine SRH, br.52/71) prijevozne troškove: vozarinu, dodatak na vozarinu, naknade za sporedne usluge željeznice, i druge troškove nastale na putovanju plaća željeznici pošiljalac ili primalac, subjekti iz ugovora o prijevozu. Nadalje prema posebnoj odredbi st.11, čl.65, cit. Zakona kolSKU dangubu nastalu zbog toga što carinske radnje nisu izvršene u odredjenom roku željeznici je dužna platiti stranka koja je prouzročila odugovlačenje, tj. pošiljalac ili primalac kao subjekti iz ugovora o prijevozu. U konkretnom slučaju, kako to proizlazi iz tovarnog lista, tuženo špeditersko poduzeće nije subjekt iz ugovora o prijevozu, pa dosljedno tome ne stoji s tužiteljem - vozarom ni u kakvom obligacionom odnosu. Zbog toga je osnovan tuženikov prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije, pa je uvažanjem opravdane žalbe tuženoga pobijanu presudu valjalo preinačiti i tužbeni zahtjev u cijelosti odbiti, te odlučiti kao u dispozitivu.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.VI-Sl-185/73-2
od 9.III 1973.

Vijeće: Vojislav Polovina, dr Ernest Vajić, Oskar Franić

Prijevoz željeznicom - Plaćanje manje naplaćene vozarine - Primalac je dužan željeznici doplatiti manje naplaćenu vozarinu za upotrebu kola odredjene nosivosti koja je kola naručio pošiljalac - Ovo i pod pretpostavkom da tako velika kola nisu bila potrebna za prijevoz robe - Željeznica nije dužna ispitivati da li su naručena kola zaista bila potrebna - Primaočev prigovor na zahtjev željeznice da se doplati manje naplaćena vozarina ne može se smatrati reklamacijom

Tužitelj je željezničko transportno poduzeće, a tuženik je primalac pošiljke.

Utruženo potraživanje tužiteljevo od 183,50 din. predstavlja manje plaćenu vozarinu za pošiljku koja je za tuženika stigla iz inozemstva (iz Ostrave - Hlavni preko Madjarske) prema medjunarodnom tovarnom listu br.1985 od 30.IX 1971; kad je tužitelj naknadno utvrdio da je propustio uzeti u obzir da je pošiljka stigla vagonom nosivosti 49 tona, pa je stoga svojim pozivom br.606/72, koji je glasom priloženoga reversa tuženik primio 13.III 1972, pozvao